

Módszertani megjegyzések

1. Adatgyűjtés

Az Agrárium 2016 gazdaságszerkezeti összeírást a KSH 2016. június 1-jei eszmei időponttal, 2016. június 1. és július 15. között hajtotta végre, előtte Az Agrárium 2016 kérdőíveinek elektronikus kitöltésére május 15. és 29. között is volt lehetősége, mind az egyéni gazdaságoknak, mind a gazdasági szervezeteknek.

Az **egyéni gazdaságok** körében az alábbi feltételek közül legalább egy megléte esetén, kijelölésre került egy úgynevezett kiemelt egyéni gazdaságot tartalmazó kör:

- 150 szarvasmarha, 300 sertés, 25 ló, 500 juh, 40 kecske, 20 000 tyúk, 5000 lúd, 10 000 kacsa, 5000 pulyka, 120 gyöngyös, 300 házinyúl, 200 vágógalamb, 300 méhcsalád, 50 strucc, 10 emu, 200 prémes állat, 250 hektár szántó, 17 hektár szőlő, 20 hektár gyümölcsös, 100 hektár erdő, 150 hektár gyepl.

A kiemelt gazdaságok száma 2706, megfigyelésük teljes körű volt. Az elektronikus kérdőívkitöltés a számukra kötelező volt.

Gazdasági szervezetek esetében az összeírás kiterjedt a Magyarország területén mezőgazdasági tevékenységet fő- vagy másodlagos tevékenységként folytató

- jogi személyiségű társas vállalkozásokra,
- jogi személyiség nélküli társas vállalkozásokra,
- költségvetési szervekre és intézményeire, és
- nonprofit szervezetekre,

függetlenül azok ágazati besorolásától.

A gazdasági szervezetek a kiemelt egyéni gazdaságokhoz hasonlóan az adatszolgáltatásukat kötelezően elektronikus úton teljesítették.

A mintaválasztás módszertana: a felvétel mintájának kialakítása a 2010. évi általános mezőgazdasági összeírás (ÁMÖ) alapján történt. Az ország összes mezőgazdasági összeírási körzetéből (kb. 14 000) 3007 kijelölésre került sor, ezeket teljes körűen, házról házra járva írták össze az összeírók.

Az összeírásra az ország 1443 településén került sor, mintegy 600 ezer háztartás felkeresésével.

Az összeírás során valamennyi háztartásról, amely 2016. június 1-jén elérte a gazdaságküszöböt, teljes kérdőívet töltöttek ki, míg azokról, amelyek gazdaságküszöböt el nem érő tevékenységet folytattak, szűkített tartalmú kérdőív készült.

A gazdaság olyan műszakilag és gazdaságilag önálló egység, amely egységes irányítás alatt áll, és mezőgazdasági terméket állít elő, vagy mezőgazdasági szolgáltatást végez.

Az egyéni gazdaságok adatainak teljeskörűsítése megyénként és rétegenként átlagbecsléssel történt. Ehhez hozzáadva a teljes körűen megfigyelt kiemelt egyéni gazdaságok adatait kerültek meghatározásra az egyéni gazdaságok adatai.

A létező, de valamilyen okból fel nem mért gazdaságok adatai a megfigyelt gazdaságok közül kiválasztott donorgazdaságok adataival kerültek pótlásra. A korábbi felmérések alapján, a főbb mutatók STÉ - együtthatóival súlyozott értékeinek euklideszi távolságán alapuló, legközelebbi gazdaság szolgált donorul.

Gazdaság: az adatgyűjtés során gazdaságnak minősültek azok a háztartások, amelyek 2016. június 1-jén elérték vagy meghaladták a gazdaságküszöböt, ami az alábbiakban határozható meg:

- a használatában lévő
 - termőterület (szántó, konyhakert, gyümölcsös, szőlő, gyep (rét+legelő), erdő, halastó, nádas összesen) legalább 1500 m², vagy
 - gyümölcsös, illetve szőlőterület összesen legalább 500 m² (,amely során az ültetvény nagyság kritériumának is meg kell felelni: a törzsös gyümölcsfajok legalább 400 m², a bogyós gyümölcsfajok és szőlő legalább 200 m²), vagy
 - szántóföldi, ültetvény jellegű terület összesen legalább 500 m², vagy
 - járható üvegház, illetve fóliasátor/ház területe összesen legalább 100 m², vagy
 - gombatermesztésre használt alapterület legalább 50 m², vagy
- tartott legalább
 - egy nagyobb élő állatot (szarvasmarha, bivaly, sertés, ló, juh, kecske, emu, strucc, szamár, öszvér), vagy
 - 50 darab baromfit (tyúk, lúd, kacska, pulyka, gyöngyös), vagy
 - 25 darab házinyulat, vagy
 - 25 darab prémes állatot, vagy
 - 25 darab vágógalambot, vagy
 - 5 méhcsaládot, vagy
- végzett mezőgazdasági szolgáltatást a június 1-jei eszmei időpontot megelőző 12 hónap során.

2. Fogalmak

Állandó alkalmazott: minden olyan (teljes és részmunkaidőben foglalkoztatott) személy, aki a megfigyelt gazdaságban az összeírást megelőző 12 hónapban minden héten rendszeresen mezőgazdasági munkát végzett – függetlenül a munkahét hosszától –, és ezért (pénzbeli vagy természetbeni) juttatásban részesült.

Állategység: a különböző állatfajok, illetve kategóriák (kor, ivar) összehasonlítható összesítésének elvégzése érdekében alkalmazott egyenérték.

Kategóriák		Állategység egyenértéke
Szarvas-marha	1 évesnél fiatalabb	0,4
	1 és 2 év közötti életkorú	0,7
	2 éves és idősebb, hímivarú	1
	2 éves és idősebb üsző	0,8
	Tejhasznú tehén	1
	2 éves és idősebb egyéb tehén	0,8
Juh és kecske		0,1
Ló		0,8
Sertés	20 kg-nál kisebb élő súlyú malac	0,027
	50 kg vagy nagyobb súlyú tenyészkoca	0,5
	Egyéb sertés	0,3
Baromfi	Húscsirke	0,007
	Tojótyúk	0,014
	Strucc	0,35
	Egyéb baromfi	0,03
Nyúl, nőivarú tenyészállat		0,02

Családi munkaerő: az egyéni gazdaságokban az egyéni gazdálkodó és családtagjai, akik az összeírási eszmei időpontját megelőző 12 hónap során mezőgazdasági munkát végeztek, és tevékenységükért nem kapnak fizetést.

Egyéb baromfiállomány: tyúk-, lúd-, kacs- és pulykaállomány összesen.

Éves munkaerőegység: egységnyi munkaerő éves munkavégzése, amely 1800 munkaórának, azaz 225, egyenként 8 órás munkanapnak felel meg. Ennek a mutatónak a segítségével – a töredékidejű munkavégzést teljes munkaidősre átszámítva – tudjuk összehasonlítani a különböző időtartamban foglalkoztatott személyek munkaerő-ráfordítását.

Időszaki alkalmazott: a gazdaságban szezonális munkát (betakarítás, metszés stb.) végzők száma.

Mezőgazdasági terület: a szántó, konyhakert, gyümölcsös, szőlő és gyeper (rét és legelő) művelési ágak együttes területe.

Standard termelési érték (STÉ): alatt a bruttó mezőgazdasági termelés fő- és a melléktermékeinek termelői áron számított, pénzben kifejezett értékét értjük. Az értékeket az egységenkénti termelésnek a termelői árral képzett szorzataként számoljuk ki. Ez nem tartalmazza a hozzáadottérték-adót, a termékekre kivetett adókat és a közvetlen kifizetéseket. A standard termelési értékek 12 hónapos termelési időszakra vonatkoznak (naptári év vagy mezőgazdasági termelési év).

A növénytermesztési ágazatok esetében az STÉ-t a hektárban kifejezett terület alapján számítjuk ki. Az állattenyésztési ágazatok esetében az STÉ-eket a baromfi kivételével egyedenként állapítjuk meg, a baromfi esetében egy egység 100 egyednek felel meg, a méhek esetében pedig a számolás egysége a méhcsalád.

Termelési típus:

- Állattartó gazdaság: azon gazdaság, amely teljes termelési értékének legalább 2/3-át állattartásból éri el.
- Növénytermesztő gazdaság: azon gazdaság, amely teljes termelési értékének legalább 2/3-át növénytermesztésből éri el.
- Vegyes gazdaság: azon gazdaság, amely teljes termelési értékének legalább 1/3-át állattartásból és legalább 1/3-át növénytermesztésből éri el.
- Nem besorolható gazdaság: azon gazdaság, amely a fenti kategóriákba nem tartozik, pl. azért, mert támogatásra jogosult, nem használt gyepterülettel rendelkezik, vagy ugar területe van, esetleg kizárólag szolgáltatást végez, és ezek valamelyikével érte csak el a gazdaságküszöböt.

Termőterület: a mezőgazdasági terület, erdő, nádas és halastó művelési ágak együttes területe.